ΑΡΘΡΟ ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

Σύγχρονη Βιοτεχνολογία στην Ελλάδα; Η απάντηση θα μπορούσε να είναι ΝΑΙ

Γ.Π. Χρούσος

Φέτος, έχω την τιμή να προεδρεύω στο 3ο Διεθνές Ελληνικό Συνέδριο Βιοτεχνολογίας. Τα δύο πρώτα συνέδρια είχαν μεγάλη επιτυχία. Και στο φετινό συνέδριο, η επιλογή των ομιλητών και θεμάτων επίσης εγγυώνται την επιτυχία. Διάφορες και ποικίλες επόψεις της βιοτεχνολογίας, που σχετίζονται άμεσα με τη Βασική Έρευνα, την Ιατρική, τη Γεωπονία, το Περιβάλλον και τα Οικονομικά, παρουσιάζονται και συζητούνται από εξέχοντες διεθνείς και Έλληνες ομιλητές.

Όλοι οι σύνεδροι, και ειδικότερα οι νέοι, παρακαλούνται να είναι περίεργοι, να ρωτούν, και να επικοινωνούν με τους ομιλητές και τους άλλους συνέδρους. Το πνεύμα του συνεδρίου είναι να προκαλέσει τη δημιουργία νέων, πραγματοποιήσιμων ερευνητικών προγραμμάτων και συνεργασιών και να αποτελέσει το forum ιδεών για καινούριες βιοτεχνολογικές εφαρμογές που έχουν επωασθεί από τη βιοϊατρική έρευνα.

Πολλοί έχουν αποκαλέσει τον 21ο αιώνα «Αιώνα της Βιολογίας». Ως χώρα είμαστε καθυστερημένοι στη Νέα Βιολογία και ακόμη πιο καθυστερημένοι στη Βιοτεχνολογία. Όμως, ως έθνος, έχουμε τεράστιο διανοητικό δυναμικό εδώ, στον Ελλαδικό χώρο, και στη διασπορά δηλαδή σε όλο τον κόσμο. Το ελληνικό ρητό «ποτέ δεν είναι αργά» ισχύει απόλυτα για τη χώρα μας. Πέραν του πολύγλωσσου ανθρώπινου δυναμικού και των ιδρυμάτων της, η Ελλάδα, ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει πρόσβαση σε διάφορα είδη πόρων που δεν τα έχει ακόμα πλήρως εκμεταλλευτεί. Είναι ένας από τους σκοπούς αυτού του συνεδρίου να βοηθήσει στην ενσωμάτωση της ελληνικής βασικής και κυρίως εφαρμοσμένης βιοεπιστήμης σε αυτές της Ευρώπης και των ΗΠΑ.

Θα ήθελα να εκφράσω μερικές σκέψεις με την παράκληση να μην παρεξηγηθώ. Έμεινα στην Αμερική σχεδόν 30 χρόνια, κατά τα οποία έζησα «από πρώτο χέρι» την επανάσταση και εξέλιξη της Βιολογίας και Βιοτεχνολογίας. Στην αρχή της καριέρας μου ως νέος ιατρός-επιστήμων, γεμάτος ενθουσιασμό και αγνές προθέσεις, εστιάστηκα πλήρως στην ερευνά μου και στη χαρά της παραγωγής νέας γνώσης, χωρίς ποτέ να σκεφτώ να χρησιμοποιήσω τα αποτελέσματα για προσωπικό χρηματικό όφελος. Ο τρόπος με τον οποίο

Εισήγηση στο 3ο Διεθνές Ελληνικό Συνέδριο Βιοτεχνολογίας, Αθήνα, Οκτ. 2006

Υποβλήθηκε: 4/10/06

είχα ανατραφεί με έκανε να θεωρώ ότι το κυνήγι του χρήματος δεν αρμόζει σε επιστήμονες. Οι γονείς μου και οι δάσκαλοί μου και οι πιο πολλοί συνάδελφοί μου είχαν την ίδια νοοτροπία. Έτσι αρνήθηκα να δαπανήσω έστω και ένα λεπτό από το χρόνο μου υποβάλλοντας αιτήσεις ευρεσιτεχνίας ή για να βοηθήσω στην ίδρυση μιας νέας εταιρείας με βάση τις ιδέες μας.

Αργότερα στη σταδιοδρομία μου, προσκλήθηκα να συμμετάσχω στα επιστημονικά συμβούλια νέων εταιρειών βιοτεχνολογίας ή να λειτουργήσω ως σύμβουλος μεγάλων φαρμακευτικών εταιρειών. Εκεί διαπίστωσα ότι υπάρχει ένας άλλος επιστημονικός κόσμος εξίσου ενδιαφέρων και εξίσου σημαντικός για το καλό της Ανθρωπότητας. Μία από αυτές τις καινούριες εταιρείες, Neurocrine Biosciences, σήμερα στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης, πραγματοποίησε κάτι που δεν θα μπορούσε να γίνει ποτέ σε ένα μη κερδοσκοπικό πανεπιστήμιο ή ερευνητικό ίδρυμα από αυτά που πραγματικά πραγματοποιούν τη βιοϊατρική έρευνα. Αυτή η νέα εταιρεία πήρε μια ιδέα πού προέκυψε από μια σειρά βασικών και κλινικών ερευνών από την ομάδα μας και άλλες ομάδες, και συνέλεξε τους απαραίτητους πόρους για να αναζητήσει (με τον πανάκριβο, συστηματικό και πολυσχιδή τρόπο με τον οποίο μόνο η βιομηχανία μπορεί να λειτουργήσει), το μικρομοριακό ανταγωνιστή μιας ουσίας με μεγάλη φυσιολογική σημασία. Τα κατάφεραν και μια καινούρια κατηγορία φαρμάκων γεννήθηκε, η οποία θα απαλύνει τον ανθρώπινο πόνο. Οι άνθρωποι που γνώρισα στη Βιοτεχνολογία ήταν απόλυτα ηθικοί και ιδεαλιστές, πίστευαν σε αυτό που έκαναν και ανέλαβαν οικονομικούς κινδύνους που απαιτούσαν πρόνοια και δύναμη χαρακτήρα. Το συμπέρασμά μου ήταν ότι δεν υπήρχε τίποτε το επιλήψιμο στο να ακολουθήσει κάποιος επιστημονικές ιδέες για κέρδος εφόσον το κάνει έντιμα και με σκοπό να βοηθήσει τον άνθρωπο. Προσωπικά κίνητρα, εφευρέσεις, νεωτερισμοί και πρόοδος πάνε μαζί.

Εντέλει, θα ήθελα να εκφράσω μερικές σκέψεις από τις σχετικά πρόσφατες εμπειρίες μου από την Ελλάδα και μέσω αυτών να ευχηθώ για τη βελτίωση της Βιοτεχνολογίας στη χώρα.

Η Βιοτεχνολογία εξαρτάται απόλυτα από την ποιότητα της βιοϊατρικής έρευνας στα Πανεπιστήμια και τα Ερευνητικά Ινστιτούτα της χώρας, από την παρουσία του κατάλληλου «κλίματος» που αφορά στη φιλοσοφία της έρευνας και από την ύπαρξη υποδομής και κονδυλίων που είναι απαραίτητα για την πρόοδο.

Η Παιδεία της χώρας, η ικανότητα αυτών που παίρνουν τις αποφάσεις να βλέπουν μπροστά και μακριά και η διαθεσιμότητα των πνευματικών και υλικών πόρων είναι τα κλειδιά της επιτυχίας. Πιστεύω ότι όλα είναι δυνατά για αυτή τη χώρα και τους ανθρώπους της. Ένα λειτουργικό σύστημα εκπαίδευσης, ένα περιβάλλον δημιουργικότητας και παραγωγικότητας, η συνεργασία ανθρώπων με ποικίλες δεξιότητες για το γενικό καλό των Ελλήνων, αλλά και όλου του κόσμου, θα δημιουργήσει αισιοδοξία, καλύτερους και ευτυχέστερους πολίτες και μια χώρα με υψηλή θέση στον πολιτισμένο κόσμο.

Αυτές οι ιδέες θα πρέπει να κυκλοφορούν στην αγορά, και εννοώ αγορά υπό την αρχαία έννοια, για να τα δουν και να τα καταλάβουν όλοι οι άνθρωποι και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας και, συνεπώς, να τα ενστερνισθούν και να τα υποστηρίξουν.

Modern Biotechnology in Greece? Why not?

G.P. Chrousos

(Ann Clin Paediatr 2006; 53(4):352-353)

Key words: *biotechnology.*